

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt. „Publicznoprawne aspekty zagospodarowania zabytków nieruchomych na cele użytkowe” w języku polskim

Praca dotyczy publicznoprawnych aspektów użytkowego zagospodarowania zabytków nieruchomych, a jej celem jest ocena skuteczności regulacji w tym zakresie. Ponadto, w rozprawie doktorskiej poddano weryfikacji następujące hipotezy:

1. przepisy dotyczące uwarunkowań zagospodarowania zabytków na cele użytkowe nie są wystarczająco precyzyjne, co utrudnia ich efektywne egzekwowanie w praktyce, rodząc tym samym ryzyko braku skuteczności mechanizmów ochronnych,
2. obowiązki nałożone na dysponentów zabytków nie uwzględniają w pełni specyfiki wykorzystania obiektów na cele użytkowe, co może prowadzić do konfliktu między potrzebą ochrony wartości danego zabytku a interesem społecznym lub prywatnym związanym z jego przeznaczeniem,
3. obowiązki dysponentów zabytków zagospodarowanych na cele użytkowe nie są wystarczająco rekompensowane uprawnieniami przysługującymi tym podmiotom, w szczególności w przypadku zabytków wykorzystywanych na potrzeby działalności gospodarczej.

Podstawową metodą badawczą zastosowaną w pracy jest metoda formalno-dogmatyczna. W tym zakresie przeanalizowane zostały przede wszystkim postanowienia Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Uzupełniając posłużono się także innymi metodami, takimi jak metoda empiryczna, aksjologiczna oraz historyczna. W pracy przedstawiono również rozwiązania prawne dotyczące zagospodarowania zabytków obowiązujące w innych wybranych państwach.

Pierwszy rozdział rozprawy dotyczy ewolucji rozwiązań prawnych dotyczących tematu pracy w kontekście historycznym, konstytucyjnym oraz międzynarodowym. W drugim rozdziale skupiono się na kluczowych definicjach (np. pojęcia „cel użytkowy”), a także zasadach i formach ochrony, które omówiono w kontekście użytkowego zagospodarowania zabytków. Rozdział trzeci poświęcono właściwym w tym przedmiocie organom, podczas gdy rozdział czwarty odnosi się do form działania administracji związanych z zagospodarowaniem zabytków, takich jak np. pozwolenia czy uzgodnienia. W rozdziale piątym zawarto katalog

obowiązków i uprawnień dysponentów zabytków, a w rozdziale szóstym przedstawiono omawianą tematykę w kontekście innych dziedzin prawa (np. prawa budowlanego). Rozdział siódmy dotyczy natomiast rozwiązań dotyczących zagospodarowania zabytków obowiązujących w innych wybranych państwach.

Przeprowadzone badania pozwoliły na wyodrębnienie kilku modeli regulacji zagadnień związanych z zagospodarowaniem zabytków i na co do zasady pozytywne zweryfikowanie hipotez (z pewnymi zastrzeżeniami w przypadku hipotezy drugiej i trzeciej). Bazując na analizach, w pracy przedstawiono kilka postulatów *de lege ferenda*, których wdrożenie do polskiego prawa mogłoby poprawić zarówno stan zabytków, jak i sytuację ich dysponentów.